

Türk düşüncesinin belirleyicilerinden biri de dindir. Dolayısıyla din ile veya dinin oluşturduğu o kültürde ilişkisini kesmiş bir düşünce bizi yansıtamayacağı gibi; statikleşmiş, yozlaşmış, indirgemeci bir din anlayışı da dini düşünceyi ayakta tutamaz. Her şey kitaplarda yazılı, geçmiş alimler neye ihtiyaç varsa hepsini söylemiş, bize onlar yeter” yaklaşımı tipik cahiliye anlayışıdır. Onlara: “ Allah’ın indirdiğine ve Elçi’ye gelin” dense, Babalarımızın üzerinde bulduğumuz şey bize yeter” derler. Babaları hiçbir şey bilmeyen, doğru yolu bulamayan kimseler olsa da mı? (maide/ 104)

Bugün sıkça duyduğumuz “ sen falanca mezhep imamından, filanca alimden daha mı iyi anlıyorsun” sözüyle onların düşüncelerine kutsiyet atfedendenlerin, Kur’an’ın bu ayetini defalarca okumaları ve üzerinde düşünmeleri gerekir.

Düşüncenin olmadığı yerde, dinden ziyade dogmatikleşen bir öğretisi vardır.

Dogmalar seviyesinde kalan bir din kendini düşünceye kapatır.

Dinamizmin kayb olduğu o yerde kokuşma, çürüme başlar, bağılılarını da kötü kokuların içine hapseder. Rahatsızlık o kerteye varır ki, temel esaslar kayb olduğu için; sathi, yüzeysel tutunmalar işe yaramaz hale gelir. Kaosun, savaşın, şiddetin dili, din olarak takdim edilir.

Halbuki din, insanları yenilemek; birlikte yürünmesi gereken iki olgudur. Yenilemek ve yenilenmek; birlikte yürünmesi gereken iki olgudur. Yenilenemeyen bir düşüncenin, muhataplarını yenilenmesi imkansızdır.

Bilindiği gibi akmayan- birikmiş su kokuşur, bir müddet sonra özelliklerini yitirir.

Bu düşünce için de geçerlidir.

Zaman, şartlar ve ihtiyaçlar hükümlerin değişmesini zorunlu kılar.

Bugüne kadar söylenenler bize yeter” ezberi tefekkürün önündeki en büyük engeldir.

Doğru inanç doğru eyleme, yanlış inanç yanlış insani sevk eder. Ya da inanç doğru olabilir ve fakat inanç ile inanma fenomenine uygun rabıta/bağ olmayabilir. Bu bağın yoksunluğu felakettir. Bağın ne olduğu, ne olması gerektiği, nasıl olması gerektiği o dinin temel yaptırımını referansıdır. Bağ dondurulduğunda, bütün özelliklerini yitirir. İnancın, bizim vicdanımızda yaptırımını olamaz. Dolayısıyla inançla eylem arasında makas açılmışsa, inanç fonksiyonunu ve değerini yitirmeye başlamış demektir.

Hemen ifade edelim ki inanç, soyut bir fikre bağlanmak değildir. İnanç, nötr bir olgu da değildir. İnanmak, bir fikrin, somut hale dönüşmesine vesile olmaktır. Bu da kendisini ahlakta, gündelik hayatta, eylemde, sanatta, bilimde, insani ilişkilerde gösterir. Kısaca her şeye yansır.

İnanç ile davranışları arasında bir benzerlik, bu ilişki yoksa orada bir inançtan bahsedilemez. Diğer türlü sadece bir ad olarak kalır.

Yani bir dinin varlığından bahsedilebilir. Bir değerden söz edilebilir. Ancak kendisi ortada yoktur. Bunun adı adcılıktır. Çünkü dinin iddia ettiği değerlerin karşılığının, kişilerin eylemlerinde yer bulamaması, addan öteye götürmeyecektir o dini...

İki günü eşit olan ziyadadır.” Sözü, İslam’ın bilgi, eylem ve ahlak bakışını ortaya koyar.

Böyle bir dinin; fosilleşmiş, taşlaşmış, eskimiş zihinleri onaylaması beklenemez.

Kuran ayetleri insana, her an bir oluşu hatırlatır. Din bir yoldur. Durulacak, duraklatacak, beklenilecek bir mekan değildir. Aksine din, insanı harekete geçiren bir kuvvedir. Kendiyle yolculuk yapacak insanlara kılavuzluk eder, ama bu kılavuzluğu muhatap olarak aldığı akıl ya da bilinçle birlikte kurgular. Daha doğrusu kurguladır. Bu yolculuğun adıdır “ sıratı müstakim” yani dosdoğru yol...

Beni emrolunduğun gibi dosdoğru ol ayeti kocattı” der. Hz. Peygamber. Dinin direği dosdoğru olmaktır. Sözünde, işinde, davranışlarında. Kalın sağlıcakla!